

Förslag till Svanmärkning av **Pellets**

Version 1.0 • XX juni 2005 – XX juni 2009

Nordisk Miljömärkning

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag driver Svanmärkningen på uppdrag av respektive lands regering.

För mer information se webbplatserna:

Finland:

SFS-Miljömärkning
Pb 116
FI-00241 HELSINGFORS
Tel: +358 9 1499 331
Fax: +358 9 1499 3320
[www.sfs.fi/ymparist/
joutsen@sfs.fi](http://www.sfs.fi/ymparist/joutsen@sfs.fi)

Danmark:

Miljømærkesekretariatet
Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tel: +45 72 300 450
Fax: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norge:

Stiftelsen Miljømerking i Norge
Kr. Augusts gt. 5
NO-0164 OSLO
Tel: +47 22 36 57 40
Fax: +47 22 36 07 29
www.ecolabel.no
info@ecolabel.no

Island:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Tel: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
www.Svanurinn.is
sigrun@ust.is

Sverige:

SIS Miljömärkning AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Tel: +46 8 55 55 24 00
Fax: +46 8 55 55 24 01
www.Svanen.nu
Svanen@sismab.se

Detta dokument får kopieras endast i sin helhet och utan någon form av ändring.

Citat får göras om upphovsmannen Nordisk Miljömärkning omnämns.

Svanmärkning av Pellets

Remissversion, 2005-02-08

Vad är Svanmärkt pellets?	1
Varför välja Svanmärkning?	1
Aktuella pelletskvaliteer	1
Hur ansöker man?	2
Vad krävs för att bli Svanmärkt?	3
1 Tillverkning	3
1.1 Miljö- och kvalitetssäkring	3
1.2 Myndighetskrav	4
1.3 Råvaror.....	4
1.4 Energiåtgång vid tillverkning	5
1.5 Tillverkarens löpande kontroll av pelletskvaliteten.....	6
1.6 Leverans av pellets till brukare	6
2 Kvalitetsspecifikation i lager	7
3 Information till kund	8
Marknadsföring	8
Svanmärkets utformning	9
Försäljning i övriga Norden	9
Efterkontroll	9
Hur länge gäller licensen?	10

Bilagor

- 1: Intyg om uppfyllande av gällande bestämmelser vid tillverkning
- 2: Intyg om uppfyllande av krav om råvara till bränslet
- 3: Intyg om uppfyllande av krav om tillsatsmedel
- 4: Intyg om uppfyllande av krav om energiråvara
- 5: Intyg om uppfyllande av krav avseende material till förpackningar.

Vad är Svanmärkt pellets?

Att Svanmärka pellets är att ta ett helhetsgrepp på miljöarbetet. Det inbegriper krav vid tillverkning, transport och lagring. Syftet är att peka ut den bästa kvaliteten ur miljösynpunkt.

Det finns möjligheter att Svanmärka pellets, avsedda främst för privat användning i små till mellanstora anläggningar. Dessa pannor och kaminer används ofta i tätbebyggda områden.

De flesta kraven ställs i syfte att minska emissioner vid förbränning, eftersom det kan förväntas att det finns en omgivning med människor som kan bli exponerade av rökgaserna.

Varför välja Svanmärkning?

- Tillverkaren och återförsäljarna får använda varumärket Svanen i sin marknadsföring. Svanmärket har mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden.
- Svanmärket är ett kostnadseffektivt och enkelt sätt att kommunicera vilka bränslen som ur miljösynpunkt är bäst på marknaden, vilka bränslen som testats av tredjepartslaboratorium och vilka tillverkare som stegvis anpassar bränslet till värmekällor för ett hållbart samhälle.
- Genom Svanmärkningen når tillverkaren en växande skara professionella användare och privatpersoner, vars policy är att minska miljöbelastningen genom att använda Svanmärkta pannor och kaminer i kombination med Svanmärkt pellets. Detta för att orsaka minsta möjliga belastning på miljön vid uppvärmning av bostadshus och övriga lokaler.
- Miljöfrågor är komplexa och det är svårt att väga den ena parametern gentemot den andra. Kommuner och andra användare har länge efterfrågat en hjälp där bedömningen är gjord på ett trovärdigt sätt. Svanen visar vägen för detta.

Aktuella pelletskvaliteer

Dessa kriterier omfattar sådan pellets som är lämplig att använda till Svanmärkta pannor och kaminer. De är i första hand avsedda för privat bruk men pannorna kan vara så pass stora att de kan värma ett mindre flerfamiljshus, skolor etc. Svanmärkt pellets kan även användas i pelletsbrännare som inte kan Svanmärkas.

Råvaran till pellets för Svanmärkning ska i första hand vara rent trä. Vid revidering av kriterierna kan andra råvaror bli aktuella.

Hur ansöker man?

Varje krav är markerat med bokstaven K (för krav) samt ett nummer. Alla krav ska uppfyllas för att en licens ska erhållas.

Symboler i texten

För varje krav är det beskrivet hur kravet ska styrkas. Det finns också olika symboler som används för att underlätta arbetet. Symbolerna är:

- Skicka in dokumentationen till sekretariatet
- Kravet kontrolleras på plats
- Rutin i miljö- och kvalitetssäkringen

Vem kan ansöka om licens?

Tillverkare, importörer och återförsäljare kan ansöka om licens. Tillverkaren måste alltid underteckna en ansökan. I ansökan ska anges vilken klass som tillverkaren avser Svanmärka samt vilken fukthalt pelletsen håller.

Ansökan

Ansökan skickas till Nordisk Miljömärkning i det land pelletsen ska säljas, se adresser på sidan 2. Ansökan består av en ansökningsblankett och dokumentation som visar att kraven uppfylls (finns specificerat i kraven).

Det finns även en elektronisk checklista (på www.svanen.nu) för att underlätta arbetet.

Kontroll på plats

I förbindelse med behandling av ansökan kontrollerar Nordisk Miljömärkning fabriken där bränslet tillverkas. Vid kontrollen granskas bland annat berörda delar av kvalitetssäkring och dokumenterade rutiner. Dessutom ska underlag för ansökan finnas på plats.

Kostnader

En ansökningsavgift tas ut i samband med att företaget söker licens. Utöver det tillkommer en årsavgift baserad på det svanmärkta bränslets omsättning.

Frågor

Vid frågor, kontakta gärna Nordisk Miljömärkning, se adresser på sidan 2.

Vad krävs för att bli Svanmärkt?

För att få Svanlicens måste alla krav uppfyllas.

1 Tillverkning

1.1 Miljö- och kvalitetssäkring

K1 Ansvarig för Svanen

Det ska finnas en utsedd person som ansvarar för att Svanens krav uppfylls, samt en kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning.

☺ Organisationsstruktur som visar ansvariga för ovanstående.

K2 Dokumentation

Tillverkaren ska kunna uppvisa kopia av ansökan samt fakta- och beräkningsunderlag (inklusive testrapporter, dokument från underleverantörer och liknande) för den dokumentation som sänts in i samband med ansökan.

Beskriven dokumentation under krav **K12-K18**.

☺ Kontrolleras på plats.

K3 Bränsletss kvalitet

Licensinnehavaren ska garantera att kvaliteten på det Svanmärkta bränslet upprätthålls under licensens giltighetstid.

☺ Rutiner för att sammanställa och vid behov åtgärda reklamationer/klagomål gällande kvaliteten på det Svanmärkta bränslet.

K4 Planerade ändringar

Planerade ändringar som möjliggör att Svanens krav inte uppfylls ska skriftligen meddelas Nordisk Miljömärkning.

☺ Rutiner som visar hur planerade ändringar hanteras.

K5 Oförutsedda avvikelser

Oförutsedda avvikelser som möjliggör att Svanens krav inte uppfylls ska skriftligen rapporteras till Nordisk Miljömärkning samt journalföras.

☺ Rutiner som visar hur oförutsedda avvikelser hanteras.

K6 Spårbarhet

Licensinnehavaren ska ha spårbarhet på den Svanmärkta pelletsen i produktionen.

☺ Beskrivning/rutiner över hur kravet uppfylls.

1.2 Myndighetskrav

K7 Retursystem

Relevanta nationella regler, lagar och/eller branschavtal beträffande retursystem för produkter och emballage ska uppfyllas i de nordiska länder där det Svanmärkta bränslet marknadsförs.

- Intyg från sökanden om anslutning till befintliga avtal om återvinning/omhändertagande.

K8 Lagar och förordningar

Licensinnehavaren ska säkerställa att gällande bestämmelser för säkerhet, arbetsmiljö, miljölagstiftning och anläggningsspecifika villkor/koncessioner följs på samtliga tillverkningsställen av det Svanmärkta bränslet.

- Intyg enligt bilaga 1.

1.3 Råvaror

K9 Pellets för privat konsumtion

Miljömärkt pellets ska tillverkas av ren träråvara. Avfall får inte ingå förutom nedan definierade undantag enligt följande definitioner för avfall i kommissionens beslut av den 16 januari 2001, om ändring av avfallsförteckningen i beslut 2000/532/EG (2001/118/EG):

- avsnitt 3: Avfall från träförädling etc. 03:0105 annat spån, spillträ och fanér och andra spånskivor.

Farliga ämnen får inte ingå. Med farliga ämnen avses definitionen i avfallsdirektivets definition får inte ingå.

Trä med ett innehåll av lim med mer än 1 % TS(w/w), kan inte heller användas. Med lim avses fenol-resorcinol-lim, polyvinylacetat-lim, urea-formaldehyd-lim, polyurethan-lim och melamin-urea-fomaldehyd-lim,

- avsnitt 20: Kommunalt avfall 20:0138 separat insamlat trä, (ej behandlat).

- Intyg enligt bilaga 2.

K10 Råvaruleveranser

Tillverkaren ska sammanställa dokumentation för råvaruleveranser.

- Kontrolleras på plats

K11 Tillsatsmedel

Inga additiv får tillsättas.

Nordisk Miljömärkning kan godkänna användning av tillsatsmedel om tillverkaren kan visa att emissionsbilden inte påverkas. Ett laboratorium ackrediterat för mätning av emissioner från pellets pannor och kaminer, bedömer påverkan av emissionerna.

Dock får halten av tillsatsmedel inte överstiga 2 %(w/w). Tungmetallhalten ska vara jämförbar med den som förekommer i ren träråvara.

- Intyg enligt bilaga 3.

K12 Hantering av råvaran

Tillverkaren ska ställa krav på hur underleverantören hanterar råvaran. Sådana krav ska innehålla instruktioner om hur underlaget för lagring av råvaran ska vara beskaffat, hur transporter och lossning ska ske.

☺ Tillverkarens krav ska finnas dokumenterade.

K13 Besök hos underleverantör

Tillverkaren ska besöka underleverantör som levererat råvaran. Rapport ska skrivas vid sådant besök.

☺ Rapport från besök hos underleverantörer ska finnas dokumenterad.

1.4 Energiåtgång vid tillverkning**K14 Torkprocessen**

Kol, olja, torv eller el får inte användas som energiråvaran till torkprocessen.

Olja får dock användas till uppstart av torkarna.

Om överskottsenergi tas från annan produktion, kan allokering ske.

☒ Intyg enligt bilaga 4. Kravet kontrolleras även på plats.

K15 Pelletering

Förbrukningen av el dokumenteras och sammanställs årligen vid fabriken.

Elförbrukningen uppskattas per ton producerad pellets.

☒ En uppskattning av energianvändning bifogas ansökan. Kravet kontrolleras även på plats.

K16 Uppföljning av energianvändning

Energianvändningen ska följas upp årligen, sammanställas och dokumenteras.

☺ Kraven kontrolleras på plats.

1.5 Tillverkarens löpande kontroll av pelletskvaliteten

Provtagning

Provtagning sker enligt definierade metoder i CEN standarden.

K17 Halvårskontroll

Tillverkaren ansvarar för att kontroller genomförs en gång per halvår, d.v.s. en gång under vinterhalvåret och en gång under sommarhalvåret.

Ett oberoende och kompetent tredjepartslaboratorium ska anlitas

Samtliga parametrar i kvalitetsspecifikationen ska prövas. Angivna metoder ska användas. Resultaten ska behandlas och dokumenteras.

✉ Resultat från provningar av pelletskvaliteten från halvårskontroller ska dokumenteras, bearbetas och sammanställas. Kraven kontrolleras på plats.

K18 Daglig kontroll

Tillverkaren ansvarar för att daglig kontroll genomförs. Provtagningen ska ske per arbetspass om 8 timmar och den kan utföras av tillverkaren. Följande parametrar ska prövas:

- hållfasthet,
- finfraktion,
- dimension och
- fukthalt.

Angivna metoder i specifikationen ska användas.

😊 Resultat från provningar av pelletskvaliteten från daglig kontroll ska dokumenteras, bearbetas och sammanställas. Kraven kontrolleras på plats.

1.6 Leverans av pellets till brukare

K19 Leverans till brukare

Svanmärkt pellets ska levereras på så sätt att tillverkarens leveransspecifikation ska uppfyllas. Tillverkaren uppger själv gränsvärden i specifikationen, med avseende på angivna provmetoder i tabellen för kvalitetspecifikation. Se **K23**.

För att uppfylla kravet för pellets som levereras i lös vikt ställer tillverkaren krav på fordon och tappning av pellets.

😊 Tillverkarens krav ska finnas dokumenterade. Kravet kontrolleras på plats.

K20 Förpackningar

Förpackningar får inte innehålla klorbaserade plaster. Tekniskt datablad för använda plaster ska redovisas.

✉ Intyg enligt bilaga 5.

2 Kvalitetsspecifikation i lager

Att välja laboratorium

Provning som ska ske inför ansökan ska ske av tredje part. Ett laboratorium ska väljas som är ackrediterat för aktuell metod. Om ackrediterat laboratorium inte finns inom det tillverkande landet ska ett kompetens och oberoende laboratorium väljas.

Provtagning för ansökan

Provtagning för testning av samtliga gränsvärden, sker i tillverkarens lager. Provtagning sker enligt angiven metod i CEN standarden. Tid för provtagning anges i provrapporten.

K21 Kvalitetsspecifikation

Följande parametrar ska provas och uppfyllas.

Fysikaliska egenskaper	enhet	gränsvärde	provmetod
Dimensioner			TS 14 961
Kvalitet I Längd i producentens lager Diameter Ø	mm	max 5 x Ø 6 ± 0,5	
Kvalitet II Längd i producentens lager Diameter Ø	mm	max 5 x Ø 8 ± 0,5	
Skrymdensitet	kg/m ³	630 - 700	TS 14 xxx
Finandel < 3,15 mm	vikt %	≤ 2	TS 14 588
Hållfasthet	vikt%	97,5	TS 14 xxx
Effektivt värmevärde	MJ/kg kWh/kg	≥ 16,9 ≥ 4,7	TS 14 xxx
Fukthalt	vikt %	a) 6-9 % b) 3-8 %	TS 14 774-1
Askhalt av TS	vikt %	≤ 0,5	TS 14 775
Asksmältförlopp	°C	IT ≥ 1400	ISO 540*

*provning av IT sker på aska framställd vid 550 °C. OBS!

Kemisk sammansättning	enhet	gränsvärde	provmetod
Total svavelhalt	vikt%	≤ 0,04	TS
Klor	vikt%	≤ 0,02	TS

För samtliga parametrar ska fullständig provrapport lämnas från det ackrediterade laboratoriet.

Det ackrediterade laboratoriet intygar att bränslekvaliteten uppfyller kvalitetsspecifikationen.

3 Information till kund

K22 Leveransspecifikation

Med varje leverans ska en följesedel medfölja. Kunden ska få följande information förutom uppgifter om tillverkare och transportör:

- Dimension
- Energivärde
- Askhalt
- Fukthalt
- Råvaruinformation

Slutligen ska information lämnas om att produkten är Svanmärkt och att ett oberoende laboratorium har kontrollerat att ytterligare ett flertal parametrar uppfylls.

☒ Exempel på Leveransspecifikation.

K23 Utformning av lager hos brukare, för pellets i lösvikt

Om pelletsen levereras i lösvikt ska tillverkaren informera kunden om hur ett lager ska vara byggt för att lossning av pellets ska vara möjlig med bibehållen kvalitet.

☒ Exempel på anvisning av byggnation av lager.

K24 Information om vilken kvalitet som lämpar sig för eldstaden

Kunden ska få information om vilken klass av pellets som denne bör välja. Informationen ska även innehålla uppgifter om att

- kunden bör hålla sig till en och samma klass och fukthalt vid kommande leveranser. Om så inte sker bör inställningen av brännare anpassas.

☒ Exempel på information enligt kravet.

Marknadsföring

Miljömärket Svanen är ett varumärke med mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden. Den Svanmärkta pelletsen får marknadsföras med Svanmärket så länge licensen är giltig.

Märket ska placeras så att det inte uppstår tvivel om vad märkningen avser och så att det framgår att pelletsen är miljömärkt.

Mer om marknadsföring finns att läsa i ”Regler för nordisk miljömärkning”.

Svanmärkets utformning

Svanmärket har följande utformning:

123 456

Varje licens får ett unikt licensnummer som ska användas tillsammans med märket. Pelletsleveransen ska även märkas med tillverkarens namn eller firmamärke.

Mer om märkets utformning finns att läsa i ”Regler för nordisk miljömärkning”.

Försäljning i övriga Norden

Om licensen registreras i något annat nordiskt land ges möjligheten att använda Svanmärket på en större marknad. Följande ska då skickas in till Nordisk Miljömärkning:

- Blankett för försäljning i övriga Norden

Registreringen är kostnadsfri men årsavgifter måste betalas enligt respektive lands avgiftsregler.

Efterkontroll

Pellets med Svanlicens kan kontrolleras av opartisk provningsinstitution på initiativ från Nordisk Miljömärkning. Provtagning kan ske oanmält vid tillverkarens lager eller i inköpt pelletssäck.

I möjligaste mån ska samma laboratorium som testat bränslet inför licensansökan utföra testet i samband med efterkontroll.

Om det efterkontrollerade bränslet inte fyller kraven upprepas samma procedur på ytterligare slumpvis utvalt bränsle. Om detta krav inte uppfylls kan licensen dras in.

Efterkontrollen bekostas av Nordisk Miljömärkning om resultaten från första provtagningstillfället uppfyller kraven, annars av licensinnehavaren.

Hur länge gäller licensen?

Nordisk Miljömärkning fastställde kriterierna för XX den DAG MÅNAD ÅR och de gäller till och med DAG MÅNAD ÅR.

Miljömärkningslicensen gäller så länge kriterierna uppfylls och tills dess kriterierna slutar gälla. Kriterierna kan förlängas eller justeras, i sådana fall förlängs licensen automatiskt och licensinnehavaren meddelas.

Senast 1 år innan kriterierna slutar gälla meddelas vilka kriterier som ska gälla efter kriteriernas sista giltighetsdatum. Licensinnehavaren erbjuds då möjlighet att förnya licensen.

Bilaga 1

Intyg om uppfyllande av gällande bestämmelser vid tillverkning

Härmed intygas att tillverkaren av bränslet uppfyller gällande bestämmelser avseende säkerhet, arbetsmiljö, miljölagstiftning, anläggnings-specifika villkor och koncessioner, i det land bränslet tillverkas.

Uppgifter om vilken lokal tillsynsmyndighet som ansvarar för tillsynen:

Ort och datum

Firmanamn (tillverkare)

Ansvarig

Telefon

Bilaga 2

Intyg om uppfyllande av krav om råvara till bränslet

Härmed intygas att den miljömärkta pelletsen tillverkas av ren träråvara och att avfall inte ingår förutom nedan definierade undantag enligt följande definitioner för avfall i kommissionens beslut av den 16 januari 2001, om ändring av avfallsförteckningen i beslut 2000/532/EG (2001/118/EG):

- avsnitt 3: Avfall från träförädling etc. 03:0105 annat spån, spillträ och fanér och andra spånskivor.
- Farliga ämnen får inte ingå. Med farliga ämnen avses definitionen i avfallsdirektivets definition får inte ingå.
- Trä med mer ett innehåll av lim, mer mer än 1 % TS(w/w) kan inte heller användas. Med lim avses fenol-resorcinol-lim, polyvinylacetat-lim, urea-formaldehyd-lim, polyurethan-lim och melamin-urea-fomaldehyd-lim,
- avsnitt 20: Kommunalt avfall 20:0138 separat insamlat trä, (ej behandlat).

Ort och datum

Firmanamn (tillverkare)

Ansvarig

Telefon

Bilaga 3

Intyg om uppfyllande av krav om tillsatsmedel

Härmed intygas att det till den miljömärkta pelletsen inte har tillsats några additiv.

Ort och datum

Firmanamn (tillverkare)

Ansvarig

Telefon

Bilaga 4

Intyg om uppfyllande av krav om energiråvara

Deklaration av energiråvara till torkprocessen

Följande energiråvara används till torkprocessen:

		energiråvara	energiinnehåll	
			<i>MJ</i>	<i>kWh</i>
Egen värmeproduktion	Uppstart av tork			
	Torkning			
Överskottsvärme från annan process	Torkning			

Om överskottsenergi tas från annan produktion, kan allokering ske. Sådan genomförs i särskild rapport.

Ort och datum

Firmanamn (tillverkare)

Ansvarig

Telefon

Bilaga 5

Intyg om uppfyllande av krav avseende material till förpackningar.

Härmed intygas att förpackningar till produkten inte innehåller klorbaserade plaster.

Datum

Firmanamn (tillverkare)

Ansvarig

Telefon